

Sygn. akt II CZ 3/15

POSTANOWIENIE

Dnia 9 kwietnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Hubert Wrzeszcz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Agnieszka Piotrowska

SSN Dariusz Zawistowski

w sprawie ze skargi M. R.

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem
Sądu Apelacyjnego

z dnia 6 września 2010 r., wydanego w sprawie z powództwa E. R.i M.R.

przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Okręgowego w K.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 9 kwietnia 2015 r.,

zażalenia powoda (skarżącego) M. R.

na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 7 października 2014 r.,

**oddala zażalenie i nie obciąża M. R. kosztami postępowania
zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 7 października 2014 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę M. R. o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnymi orzeczeniami tego Sądu, a mianowicie wyrokiem z dnia 29 sierpnia 2007 r., i postanowieniem z dnia 6 września 2010 r.

Z uzasadnienia zaskarżonego postanowienia wynika, że wymienionym wyżej wyrokiem Sąd Apelacyjny oddalił apelację powodów od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 9 stycznia 2007 r., wydanego w sprawie z powództwa E. R. i M. R. przeciwko Skarbowi Państwa – Prezesowi Sądu Okręgowego w K. o odszkodowanie. W dniu 20 listopada 2009 r. M. R. wniósł skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem oddalającym apelację, która postanowieniem Sądu Apelacyjnego z dnia 29 czerwca 2010 r. została odrzucona z powodu nieoparcia jej na ustawowej podstawie wznowienia i wniesienia po upływie terminu przewidzianego w art. 407 § 1 k.p.c. Zażalenie powoda na to orzeczenie postanowieniem Sądu Apelacyjnego z dnia 6 września 2010 r. zostało odrzucone ze względu na niezachowanie przymusu adwokackiego (art. 87¹ § 1 k.p.c.).

W dniu 4 sierpnia 2014 r. M. R. wniósł skargę o wznowienie postępowania zakończonego wymienionym postanowieniem z dnia 6 września 2010 r. W uzasadnieniu skargi wskazał, że został pozbawiony możliwości działania przed Sądami obu instancji na skutek oddalenia jego wniosków o ustanowienie adwokata z urzędu, mimo że za ich uwzględnieniem przewiały zarówno jego sytuacja majątkowa, jak i stan zdrowia. Zarzucił także jednostronne prowadzenie procesu, uniemożliwienie mu wypowiedania się w toku postępowania sądowego, pominięcie jego wniosków dowodowych i niewłaściwą ocenę dowodów oraz spóźnienie w podejmowaniu czynności związanych z dokonaniem wpisów w księdze wieczystej.

W piśmie z dnia 5 września 2014 r. M. R., na skutek zarządzenia z dnia 25 sierpnia 2014 r., sprecyzował skargę o wznowienie postępowania w ten sposób, że wniósł o wznowienia postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 29 sierpnia 2007 r., i postanowieniem tego Sądu z dnia 6 września 2010 r., oraz powtórzył wcześniej przedstawione uzasadnienie żądania wznowienia postępowania.

Podkreślając, że skarga w części dotyczącej wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem z dnia 6 września 2010 r. została oparta na podstawie przewidzianej w art. 401 pkt 2 k.p.c. (pozbawienie możliwości działania na skutek nieuwzględnienia wniosków o ustanowienie pełnomocnika), Sąd Apelacyjny uznał, że jest ona w tym zakresie niedopuszczalna, albowiem zgodnie z art. 399 § 1 k.p.c. skarga o wznowienie przysługuje – poza odrębnie uregulowanymi wypadkami, niezachodzącymi w sprawie – od orzeczeń merytorycznych. Tymczasem postanowienie z dnia 6 września 2010 r. odrzucające zażalenie na postanowienie o odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania nie należy do tej kategorii orzeczeń. Skarga w omówionym zakresie podlegała zatem już tego powodu odrzuceniu jako niedopuszczalna; ponadto została złożona po upływie terminu przewidzianego w art. 407 § 1 k.p.c. (skarżący potwierdził odbiór postanowienia z dnia 6 września 2010 r. w dniu 25 października 2010 r.) (art. 410 § 1 k.p.c.).

Opierając się na analizie skargi w części zawierającej żądanie wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem z dnia 29 sierpnia 2007 r., Sąd Apelacyjny stwierdził, że skarżący domagał się wznowienia również z powodu pozbawienia go możliwości działania na skutek oddalenia wniosków o ustanowienie pełnomocnika (art. 401 pkt 2 k.p.c.). Zadaniem Sądu skarga w omawianej części jest także niedopuszczalna z powodu wniesienia jej po upływie terminu przewidzianego w art. 407 § 1 k.p.c. Nie ulega bowiem wątpliwości, że skarżący wiedział o wyroku od chwili jego wydania w sprawie, w której domaga się wznowienia postępowania, od wyroku złożył bowiem skargę kasacyjną, powoływał się na ten wyrok w składanych w sprawie zażaleniach i wniósł w dniu 20 listopada 2009 r. odrzuconą skargę o wznowienie postępowania. Skarga podlegała więc odrzuceniu jako spóźniona (art. 410 § 1 k.p.c.). Niezależnie od tego podlegała ona odrzuceniu także z powodu nieoparcia jej na ustawowej podstawie wznowienia, ponieważ nie ma podstaw do uznania, że skarżący, który działa w sprawie z zawodowym pełnomocnikiem, został pozbawiony możliwości działania.

Zdaniem Sądu nie zachodzą inne podstawy wznowienia postępowania, w szczególności przewidziana w art. 403 § 2 k.p.c.. Przytoczone w uzasadnieniu skargi okoliczności, zwłaszcza dotyczące postępowania dowodowego i oceny

dowodów, były bowiem znane w chwili wydania wyroku z dnia 29 sierpnia 2007 r. i nie stanowią w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c. nowych faktów i dowodów. Potwierdza to także wniesiona od wyroku z dnia 29 sierpnia 2007 odrzucona skarga kasacyjna, zawierająca argumentację tożsamą z przedstawioną w skardze o wznowienie postępowania.

W zażaleniu pełnomocnik skarżącego, zarzucając naruszenie art. 401 pkt 2 i art. 410 § 1 k.p.c., wniósł o „zmianę zaskarżonego postanowienia w całości przez jego uchylenie w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarżący nie zakwestionował oparcia skargi o wznowienie postępowania na podstawie przewidzianej w art. 402 pkt 2 k.p.c., zarzucił natomiast, że Sąd naruszył ten przepis, ponieważ wadliwie uznał, iż wskazana podstawa wznowienia nie zachodzi. W tej sytuacji rozstrzygające znaczenie dla oceny zasadności zażalenia w części dotyczącej odrzucenia skargi o wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem z dnia 29 sierpnia 2007 r. ma zarzut naruszenia art. 410 § 1 k.p.c. polegający na odrzuceniu skargi jako spóźnionej, albowiem trafności zaskarżonego postanowienia – w wypadku złożenie skargi po upływie przewidzianego w art. 407 § 1 k.p.c. terminu – nie może podważyć zarzut naruszenia art. 401 pkt 2 k.p.c.

Zgodnie z art. 407 § 1 k.p.c. skargę o wznowienia postępowania wnosi się w terminie trzymiesięcznym; termin ten liczy się – w wypadku gdy podstawę wznowienia stanowi pozbawienie strony możliwości działania – od dnia, w którym strona będąca osobą fizyczną dowiedziała się o wyroku, jaki zapadł w sprawie, w której została pozbawiona możliwości działania.

Z dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych i nie kwestionowanych w zażaleniu wynika, że skarżący o wyroku z dnia 29 sierpnia 2007 r., jaki zapadł w sprawie, w której – jego zdaniem – został pozbawiony możliwości działania, dowiedział się kilka lat przed wniesieniem skargi o wznowienie postępowania. Świadczą o tym podejmowane w sprawie czynności, takie jak wniesienie skargi kasacyjnej, zażaleń i skargi o wznowienie postępowania z dnia 20 listopada 2009 r. Sąd Apelacyjny zatem – wbrew przekonaniu skarżącego – trafnie uznał, że skarga o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym

wyrokiem z dnia 29 sierpnia 2009 r. została wniesiona po upływie ustawowego terminu i jako spóźniona podlegała odrzuceniu (art. 410 § 1 k.p.c.).

Nieuzasadniony jest również zarzut skarżącego, że Sąd z naruszeniem art. 410 § 1 k.p.c. odrzucił jako spóźnioną skargę o wznowienie postępowania zakończonym prawomocnym postanowieniem z dnia 6 września 2010 r. Przed wszystkim odrzucenie skargi w tej części nastąpiło – co skarżący pomija w zażaleniu – z powodu jej niedopuszczalności ze względu na rodzaj orzeczenia, od którego została ona wniesiona. Nie ulega bowiem wątpliwości – co przyjmuje się zarówno w literaturze, jak i w orzecznictwie (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 stycznia 1973 r., I CZ 152/72, OSNC 1973, nr 7-8, poz. 143, z dnia 24 lipca 1980, I CZ 82/80, nie publ., i z dnia 19 marca 2012 r., II UO 1/12, nie publ.) – że skarga o wznowienie postępowania przysługuje od orzeczenia merytorycznego. Tymczasem postanowienie z dnia 6 września 2010 r. nie należy do orzeczeń tego rodzaju. Okoliczność ta – jak trafnie uznał Sąd – stanowiła już wystarczającą podstawę do odrzucenia skargi w omawianej części jako niedopuszczalnej (art. 410 § 1 k.p.c.).

Z przedstawionych powodów zażalenia należało uznać za nieuzasadnione. Oceny tej nie zmieniają podnoszone przez skarżącego okoliczności, które usprawiedliwiają – jego zdaniem – niedochowanie przewidzianego w art. 407 § 1 k.p.c. terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania; mogą one bowiem nabrać znaczenia w ewentualnym wniosku o przywrócenie uchybionego terminu.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji postanowienia (art. 398¹⁵ § 1 i art. 102 k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.).